

Til: Aftenposten, lørdag 9.7.94
Fra: Statsminister Gro Harlem Brundtland
Dato: 7.7.94

Feriebrev.

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Det store flertall av oss ser nå frem til ferie, til en forhåpentligvis god sommer og velfortjent avkopling. For meg er en god ferie tid til meg og mine, selvfisket middag nede på hytta og boka jeg endelig skal få tid til å lese, reiseradioen og ikke minst værmeldingen. Den blir så mye viktigere i ferien for oss som tilbringer hverdagen på kontor og i møter. Når sommer-Norge viser seg fra sin beste side kan vi trygt være enige om at Norge er et godt land å bo i.

Det er fruktene av vårt eget arbeid vi nyter i ferien, og vi ønsker at det skal være slik år etter år. Avisene forteller at mange nå ser seg i stand til å fornye litt i hjemmet, bytte ut bilen, eller kanskje legge litt ekstra i feriebudsjettet. Det er også en frukt av den jobben som er gjort de siste årene.

Aviser og TV blir også annerledes i ferien. Også politikere tar fri. Jordbærprisene får like store oppslag som en toppsak i Stortinget ellers i året. Dette er også en del av tradisjonen i sommer-Norge.

Vi får mer tid til oss selv. Ofte er det helt nære og private forhold som først og fremst opptar oss; som at yngstemann skal begynne på ny skole, mor i ny jobb, eller at bestefar skal inn for å ta den operasjonen han har vært urolig for.

Ferietid er også forventning. Forventningen er i slekt med tryggheten. Vi ser at de unge som skal ta et nytt skritt på veien mot voksenlivet sikter seg inn mot helt andre jobber enn foreldrene gjorde i sin tid. Guttungen er kanskje familiens data-ekspert, og sitter ved skjermen selv i strålende solskinn. Men det sier noe om at han følger med i en ny utvikling, nå som vi kan betale med smart-kort overalt.

Men helt uten politisk debatt blir denne sommeren ikke, foran en høst som vil preges av EU-debatten. Den stiller krav til oss alle. La oss gå inn i høsten uten at det oppstår strid som det er vanskelig å lege, slik at vi kan møte neste sommer med den samme forventning og ferieglede som de fleste opplever nå.

Ett er sikkert: Neste sommer vil vårt forhold til Europa være et annet - enten vi sier ja eller nei ved folkeavstemningen i november. Vil de som neste sommer velger å legge en handletur til Sverige kjøre over grensen til EU? Eller vil alle i Norden da være med i dette samarbeidet mellom land som heter Den europeiske Union? Er det ja eller nei som vil gi størst trygghet for arbeid og inntekt, for barnas utsikter til å komme i arbeid og for at rentene holder seg lave?

Usikkerheten er stor - det viser meningsmålingene - og det opplever jeg når jeg leser brev eller møter folk rundt om i landet. Kanskje er usikkerheten større i Norge enn i andre land. Marianne Gullestad satte ord på den tvilen mange føler i en artikkel i Aftenposten forleden. Hun skriver at mange har et intenst ønske om at hjemmet skal være en uberørt og fredet plett. Hun mener at manges skepsis til EU må forstås som et like intenst ønske om at miljøforurensning, strålefare, finansspekulasjon og andre onder skal kunne holdes utenfor den norske grensen.

Slik føler vi det alle. Spørsmålet er hvordan vi best kan ta vare på verdiene og få mere av det vi ønsker - mer velferd, flere i arbeid og bedre miljø. Når jeg går inn for medlemskap er det bl.a. fordi de norske grensene ikke er nok til å stenge ute de negative tingene Gullestad peker på. Da trenger vi samarbeid med de landene som står oss nærmest - uten at det skal rokke ved vår identitet, vår egenart og vår selvstendighet.

Jeg forstår godt at mye av det som skrives og sies om EUs betydning for valutakurser og statsbudsjett kan virke fjernt og vanskelig. Jeg har også opplevet at mange rett og slett føler det vanskelig skulle ta standpunkt til EU i november. Mange mener de vet

for lite om saken, og det vil vel heller aldri bli slik at vi opplever å ha svar på alt. Men det som er viktig - og det kan vi tenke på mens timene og dagene går i ferien - er hvor Norge hører hjemme - innenfor eller utenfor familien av land som samarbeider i Europa.

Jeg tror de fleste vil si at vi hører hjemme innenfor. Men så melder spørsmålene seg - passer Norge egentlig inn i det samarbeidet som 12 av de andre landene i Europa har skapt gjennom EU?

Mange har en følelse av at de som bor i tettbygde strøk vil komme godt ut av det om Norge blir med i EU. Men alle har vi slekt i utkant-Norge og vi vil være trygge på at også de greier seg like godt. Det er stor støtte i Norge for at folk skal få bo og ha en jobb de kan leve av der de ønsker.

Dette har vært avgjørende for oss i forhandlingene med EU når vi har stått på for å sikre gode løsninger for norske bygder, for landbruket og fiskeriene. For oss er det en selvfølge at vi skal bevilge ekstra penger til bedrifter som vil måtte legge om driften, slik som næringsmiddelindustrien og deler av landbruket. Vi ønsker nok alle billigere mat, men vi vil også ha trygghet for at norsk landbruk har en livskraftig fremtid - slik vi har fått sikkerhet for. Også for folk på Østlandet er det viktig at Norske fiskere sikrer seg sine eierandeler av fisken i havet og at vi selv skal føre kontrollen med hvem som fisker hva.

På samme måte er vi alle opptatt av mulighetene. Å slippe toll på fisken og fiskeproduktene vi selger til hele Europa vil gi nye milliardinntekter og mange nye arbeidsplasser i Kyst-Norge. Jeg har aldri sett det som naturlig at vi skal fiske fisken, og så overlate til andre land å røyke og grave den slik forbrukerne vil ha den. Vi trenger disse arbeidsplassene selv, i Kyst-Norge.

Den tryggheten vi ønsker å bevare handler om velferd og omsorg - saker som ikke minst våre kvinner har båret fram. Manges usikkerhet er derfor knyttet til framtiden for velferd og omsorg. Hva skjer med trygder, barnehage, eldreomsorg og skoletilbud? Svaret er enkelt og

klart: Velferdstilbudene vil bli minst like gode blir Norge medlem. For min egen del føler jeg meg sikker på at velferdsstaten og alt det vi har oppnådd på likestillingsområdet er tryggere innenfor enn utenfor. Det er fordi medlemskap vil sikre en mer solid økonomi - og solid økonomi det er både grunnmuren og reisverket i velferdsstaten. Hvis det var slik at et EU-medlemskap truet det norske velferdssamfunnet, da ville jeg ikke ha kunnet anbefale et ja.

Men for at Norge best skal fortsette å være Norge bør vi fortsatt sikre oss muligheter til å ha en god økonomi. Det er grunnlaget også for den velferden vi ønsker. Da må vi ha orden i regnskapet vårt her hjemme - og andre land bør ha orden i regnskapene sine. Det er det store flertall som lever av det de tjener på jobben som vil tape hvis vi igjen får høy prisstigning og høyere renter. Samarbeidet i EU vil gi større stabilitet og bedre orden i landenes økonomi. Det er det beste grunnlaget vi kan få for å bevare tryggheten i vårt velferdssamfunn.

For mange nordmenn er det viktig at landene i Norden står sammen. Det har med nærhet og språk og felles historie å gjøre. Men aller viktigst er følelsen av nordisk samhold - følelsen av å høre til. I 1972 fryktet mange at et ja ville splitte Norden. I 1994 er det et nei som kan skape nye skiller mellom oss. I Sverige vil de senke matvareprisene til europeisk nivå allerede til neste år - uansett. Derfor må også våre matvarepriser ned, om ikke svenskegrensen skal bli en eneste lang handledisk - med oss som kunder og med svenskene ved kassa. Det kan gjøre ferieturen til Sverige hyggeligere, men det vil ikke gjøre det lettere å få flere i jobb her hjemme.

Mange er også usikre på hvordan samarbeidet vil utvikle seg. Da må vi ikke glemme at EU-samarbeidet er hva demokratiske land i Europa gjør det til. Kanskje er det mer enn noe annet det at Norden virkelig kan finne sammen i et nytt EU som gjør medlemskap til det trygge valget denne gang.

Jeg mener vi bør si ja. Vårt ja vil bety mer trygghet for velferd i Norge. Vårt ja vil bety mer trygghet for Norge i Europa. For Norges skyld bør vi bli med.